

59 והרי לנו שבדקים בסימנים אחר השחיטה, כדברי שמואל.
 60 דוחה אביי: **אמר ליה אבין, לא, אלא הכי אמר רבי יוחנן, כרי**
 61 **ביקור חכם** – שיעור הזמן הדרוש בכדי שהשוחט ילך לחכם העיר
 62 ויראה לו את הסכין ויבדקנה. מקשה הגמרא על פירוש זה: **אם כן**
 63 **ששיעור זמן הפסקה הפוסלת הוא כמשך הזמן שילך לחכם וישאלנו,**
 64 **הרי נתת דבריך לשיעורים** – נמצא שאין השיעור שוה לפסול,
 65 שמשנתנה שיעור הזמן לכל אחד כפי ריחוק מהחכם, שפעמים
 66 שהחכם רחוק מן השוחט ופעמים שהוא קרוב, ולא יתכן שפעמים
 67 נפסלת השחיטה בהמתנה זו ופעמים שכשירה היא באותו השיעור.
 68 מתרצת הגמרא: **אלא כרי ביקור חכם** – כוונן בדיקת הסכין
 69 על ידי שוחט שהוא תלמיד חכם ואין בעיר חכם ממנו, שאז הרי הוא
 70 בודק בעצמו האם סכיניו פגומה. והוא שיעור קבוע של בדיקת סכין
 71 ללא זמן של הליכה, שאם שהה השוחט כדי שיעור זה, שחיטתו
 72 פסולה. ומכל מקום אין הוכחה מדברי רבי שמעון לדין בדיקת
 73 הסימנים אחר השחיטה, שלא דיבר בזה אלא בבדיקת הסכין.
 74 הגמרא חוזרת לעסוק בדין שהשוחט צריך לבדוק בסימנים לאחר
 75 השחיטה. דנה הגמרא: **לא בדיק השוחט את הסימנים, מאי** – מה דין
 76 הבהמה הנשחטת, בדיעבד. **רבי אליעזר כן אנטיגנוס משום רבי**
 77 **אלעזר ברבי ינאי אמר, בהמה זו דינה כטרפה ואסורה באכילה,**
 78 **אך אין לה תומאת נבילה.** אולם **במתניתא תנא, שבהמה שנשחטה**
 79 **ולא ברק בסימניה הרי היא נבילה גמורה, ומטמאה אף במשא.**
 80 מבררת הגמרא: **במאי קמיפלגי** – במה תלויה מחלוקתם. מבררת
 81 הגמרא: **בדברי רב הונא, דאמר רב הונא, בהמה כחיה בחוקת**
 82 **איסור אבר מן החי עומדת, עד שיודע לה בודאות במה נשחטה,**
 83 **ולכן אם נולד ספק בשחיטה הרי הבהמה אסורה, שכן בכל ספק**
 84 **המתעורר לנו אומרים אנו להעמיד את הדבר כפי שהיה במצבו**
 85 **הקודם, ומכיון שעד השחיטה שאנו מספקים בה, היתה הבהמה**
 86 **בחוקת איסור, אנו מעמידים אותה בחוקתה ואומרים שעדיין היא**
 87 **אסורה, כל עוד לא נודע בבירור שנשחטה כראוי. אך אם נשחטה**
 88 **כראוי, אלא שיש ספק אם היא טריפה, הרי היא בחוקת חיה, עד**
 89 **שיודע לה בבירור במה נטרפה.** **בחוקת חיה, הרי היא בחוקת חיה, עד**
 90 **שהבריתא כבר, בחוקת חיה עומדת עד שיודע לה בודאות במה נשחטה,**
 91 **אסור ותולים לומר שלא נשחטה כדן, והשחטה הרי מטה היא**
 92 **לפנינו, וכיון שכן ממילא היא מטמאה במשא כדן נבילה, שהרי היא**
 93 **ככל בהמה שמתה בלא שחיטה. ומר – רבי אלעזר ברבי ינאי סבר,**
 94 **בחוקת איסור אמרינו, בחוקת טומאה לא אמרינו, כלומר שיש**
 95 **לדון על כל דין בפני עצמו, שלענין איסור אכילה מעמידים אותה**
 96 **בחוקת איסורה, מפני שבחיה היתה אסורה באכילה, אך לענין**
 97 **טומאה, כיון שבחיה לא היתה טמאה, שהרי בשר מן החי אינו**
 98 **מטמא, אף עכשיו אינה מוחזקת כנבילה המטמאת.**
 99 הגמרא מביאה את דברי רב הונא ודנה בהם: **גופא, אמר רב הונא,**
 100 **בהמה כחיה בחוקת איסור עומדת עד שיודע לה במה נשחטה,**
 101 **נשחטה, בחוקת חיה עומדת עד שיודע לה במה נטרפה.** הגמרא
 102 מבינה שדברי רב הונא נשחטה בחוקת חיה עומדת אמורים באופן
 103 שלא נולד שום ספק איסור. מקשה הגמרא: **ולמאי נשחטה חותרה,**
 104 **שהרי לשון חוקה שייך רק בדבר שיש בו ספק, לומר שמעמידים אותו**
 105 **על חוקתו, אך כאן שאין ספק בכשרותה של הבהמה היה לרב הונא**
 106 **לומר שכיון שנשחטה חותרה לאכילה.**
 107 מתרצת הגמרא: **הא קא משמע לן, דאף על גב דאיתיליד בה**
 108 **רעיותא – שאף אם אחר השחיטה נולדה בהמה סיבה העלולה**
 109 **להטריפה, ולכן, שנמצא בה מום שאילו נעשה בחיה הרי היא**
 110 **טריפה, ואין אנו יודעים אם אירע בה מום זה מחיים או לאחר**
 111 **השחיטה, בזה אומרים שכיון שודאי לנו שנשחטה בכשרות, הרי היא**
 112 **עומדת בחוקת חיה, שהרי סתם בהמה אינה טריפה, ולפיכך תולים**
 113 **שדבר זה נעשה אחר השחיטה, והבהמה כשירה לאכילה.**
 114 הגמרא מביאה דוגמא לספק טריפה שארע לאחר שחיטה, והורה רב
 115 הונא לתלות להיתר: **בדקנא מיניה** – כפי ששאל רבי אבא מרב
 116 הונא, בהמה שאחר שחיטתה בא זאב ונטל את בני המעים שלה,

1 **מעילאי נמי קרמא איבא** – הלא גם מעל החלב יש קרום דק, ומדוע
 2 אסרנו לכפות הכסלים מעל בשר אחר מחשש שהחלב יזוב על
 3 הבשר, הרי הקרום מפסיק ומונע מהחלב לבוא לבשר. מתרצת
 4 הגמרא: **אידי דממשמשא ירא דמבחה** – מתוך שיד הטבח
 5 ממשמשת בכסלים בשעת חיתוך הבהמה, מפאת – מתפורר אותו
 6 קרום דק שעל החלב, ולפיכך אינו מונע ויבת החלב לבשר המונח
 7 מתחתיו.
 8 אחר המימרות שהובאו מרב יהודה בשם רב העוסקות בדברים
 9 שהטבח חייב בהם, מביאה הגמרא מרב יהודה בשם רב דברים
 10 שתלמיד חכם חייב בהם, ויש בהם גם מענין השחיטה: **ואמר רב**
 11 **יהודה אמר רב, תלמיד חכם צריך שילמוד לאמן את ידיו בשלישה**
 12 **דברים, קתב** – צורת הכתיבה, כדי שידע לכתות את שמו באם ישב
 13 בדין או יזדמן לו להיות עד בשטר. **שחיטה** – לדעת לשחוט. **ומילה**
 14 **– לדעת למול.**
 15 תלמיד אחר של רב הוסיף משמו שלשה דברים נוספים: **ורב הנניא**
 16 **בר שלמיא משמיה דרב אמר, תלמיד חכם צריך גם לדעת אף**
 17 **לקשור קשר של תפילין של ראש, שהוא עשוי באומנות בצורת את**
 18 **דלית, ובכרת חתנים** – שירגיל עצמו בשבע ברכות הנישואין עד
 19 שידע הנוסח שלהן על פה, וידע לאומרן בניגון ערב. **וציצית** – לידע
 20 לקשור חוטי הציצית בכנף הבגד.
 21 מבאר הגמרא: **ואידך** – רב יהודה שלא מנה דברים אלו, סובר
 22 **דהני שביהן** – קשר תפילין, ברכת חתנים וציצית, מצויים תמיד
 23 ואינם צריכים לימוד, שכל אדם בקי בהם מעצמו.
 24 מאמר נוסף מרב יהודה לגבי ידיעת הלכות שחיטה: **ואמר רב יהודה**
 25 **אמר שמואל, כל טבח (שוחט) שאינו יודע הלכות שחיטה, אסור**
 26 **לאכול משהיטתו, מחשש שמא לא שחט כהלכה. ואילו הן הלכות**
 27 **שחיטה שמי שאינו נוהר בהם, שחיטתו פסולה: א. שהיה – הפסקה**
 28 **ודמתנה באמצע השחיטה. ב. דרסה** – שחיטה בבת אחת, על ידי
 29 שמתיו את הראש, או שדוחק הסכין בכח על הצואר ללא הולכת
 30 והבאת הסכין. ג. חלדה – שהשוחט תחב את הסכין לתוך הצואר
 31 לפני שחיטת הסימנים, ושחט באופן שהסכין היתה טמונה תחת
 32 העור. ד. הנרמה – שהסכין יצאה מחוץ למקום הכשר לשחיטה
 33 בצואר. ה. ועיקור – שעקר וחתך אחד מהסימנים ללא שחיטה, כגון
 34 שחט את הושט בסכין ואת הגררת עקר, או להיפך.
 35 שואלת הגמרא: **מאי קא משמע לן שמואל בהוראה זו, והלא**
 36 **בולחו תנינאו** – כל הלכות השחיטה מפורשות במשניות, שבפסולים
 37 אלה הבהמה נעשית נבילה, ואסור לאכול ממנה, ובודאי שמי שאינו
 38 יודע ומקפיד עליהם מנבל בשחיטתו. מתרצת הגמרא: **לא צריכא** –
 39 לא הוצרך שמואל להשמיענו, אלא באופן ששחט טבח זה שאינו
 40 בקי בהלכות שחיטה לפנינו שנים ושלש פעמים, ובכל הפעמים
 41 שחט שפיר – יפה וכראוי, ועכשיו שחט פעם אחת בינו לבין עצמו
 42 בלא שראינוהו, מהו דתימא דאידך שחט שפיר חיי נמי שחט
 43 שפיר – שמא תאמר מכך שאת אותן השחיטות שחט יפה הרי זו
 44 הוכחה שידיו מיומנות בשחיטה כהלכתה, ובודאי גם שחיטה זו שחט
 45 כדן, ויהיה מותר לאכול ממנה, קא משמע לן שמואל, שפיון דלא
 46 נמר – שלא למד הלכות שחיטה ואינו יודע מה פוסל את השחיטה,
 47 ומינן דשתי ודרים ולא ידע – פעמים שהוא שוהה או דורס ואינו
 48 יודע שאסור לעשות כן, ונמצא מאכיל נבילות. ולפיכך אין לסמוך
 49 על מה ששחט יפה לפנינו, שהרי יתכן שבפעם אחרת יעבור בשגגה
 50 על אחד מהפסולים שבשחיטה.
 51 הלכה נוספת ביני שחיטה: **ואמר רב יהודה אמר שמואל, הטבח**
 52 **– השוחט צריך שיהיה בסימנים לאחר שחיטה, לראות האם**
 53 **נשחטו רובם כראוי.**
 54 מוכיחה הגמרא: **אמר רב יוסף, אף אנן נמי תנינא במשנה להלן**
 55 **(לב), רבי שמעון אמר, אם שקה השוחט באמצע השחיטה שיעור**
 56 **זמן כרי ביקור, הרי שחיטתו פסולה מדין שהיה.** ומהו אותו
 57 'ביקור', מאי לאו כרי ביקור סימנין – האם אין הכוונה כדי שיעור
 58 הזמן של בדיקת הסימנים אחר השחיטה לראות אם נשחטו כהלכתן.

34 מבספק סכנה, שלא כדברי רבא: **מְיָבֵי רַב שִׁימִי**, שנינו במשנה,
 35 שְׂרָץ מֵת הַמְטָמָא בְּנִיגְעוֹתָיו שְׂהִיָּה בְּפִי הוֹלְדָה, וְהוֹלְדָה זֶה מְהֻלְכֵת
 36 עַל גַּבֵּי בְּכָרוֹת טְהוֹרוֹת שֶׁל הַרְוֹמָה, סָפֵק נִגְעַ הַשְּׂרָץ שֶׁבִּפְיָהּ
 37 בְּכָרוֹת, סָפֵק לֹא נִגְעַ, הַדִּין הוּא שֶׁסְּפִיקוֹ מְהוּר אֲפִילוּ בְּרִשׁוֹת
 38 הַיְחִיד. מְסִיִּים רַב שִׁימִי, וְאִילוּ סָפֵק שִׁישׁ בְּמִים מְגוֹלֵץ הָאֵם שְׂתָהּ
 39 מֵהֶם נֶחֱשׂ וְהִטִּיל בְּהֶם אֵרֶס אוֹ לֹא, אֲסוּרִין. הֵרִי שֶׁהַחֲמִירוֹ חֲכָמִים
 40 בִּסְפֵק סִכְנָה יוֹתֵר מִבְּסֵפֵק אִיסוּר.
 41 מֵתֻרְצָת הַגְּמָרָא: הֵתָם נִמְי הַלְּבָתָא גְּמִירִי לָהּ מְפֻטָּה – גַּם דִּין זֶה
 42 גְּזִירַת הַכְּתוּב הוּא הַגְּלִמֵד מְסוּטָה, מֵה פוֹטָה, שֶׁהַחֲמִירָה הַתּוֹרָה
 43 בְּסִפְיָקָה, הֵרִי הוּא דְבָר שִׁיִּשׁ בְּה דְּעַת לִישָׁאֵל, שֶׁהֵרִי טוֹטָה הִיא אָדָם
 44 בְּר דְּעַת, וְנִיתֵן לְשֹׂאֵל אוֹתָהּ אִם נְטֻמָּא אוֹ לֹא, אָף הָבָא נְמִי – גַּם
 45 כִּאֵן בְּכָל סֵפֵק טוֹמָא, מִחֲמִירִים לְטַמָּא רַק בְּדָבָר שִׁיִּשׁ בּוֹ דְּעַת
 46 לִישָׁאֵל, דְּהֵינּוּ שֶׁסֵּפֵק הַטוֹמָא אִירַע בְּאָדָם שֶׁנִּיתֵן לְשֹׂאֵל אִם נְטֻמָּא
 47 אוֹ לֹא, וְכַגּוֹן שֶׁעֵבֵר אָדָם בְּסֻמוֹךְ לְשָׂרָץ אוֹ נְבִילָה וִישׁ סֵפֵק אִם נִגְעַ
 48 בְּהֶם, אֲבָל כְּכָרוֹת הַלּוֹל שֶׁאֵין בָּהֶן דְּעַת לִישָׁאֵל, טְהוֹרוֹת מְגוֹזֵרַת
 49 הַכְּתוּב אָף בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד. וּמִכָּל מְקוֹם אֵין לְלַמּוֹד מִזֶּה לְהַקֵּל בִּסְפֵק
 50 אִיסוּר, שְׂדִין מִיּוֹחַד הוּא מְגוֹזֵרַת הַכְּתוּב לְעַנּוֹן זֶה בְּלִבָּד וְלֹא לְשֹׂאֵר
 51 סֵפֵק אִיסוּר.
 52 הַגְּמָרָא מוֹכִיחָה מִמְּקוֹם אַחַר שֶׁהִקִּילוּ חֲכָמִים בִּסְפֵק אִיסוּר יוֹתֵר
 53 מִבְּסֵפֵק סִכְנָה: אָמַר רַב אֲשִׁי, תָּא שְׂמַע, שְׁנִינוּ בְּרִייתָא, צְלוּחִית
 54 שְׁמֵלָאָה מִים חַיִּים מִן הַמַּעַיִן כְּדִי לְעַרְב בְּהֶם אֲפֵר פְּרָה אֲדוּמָה
 55 וְלַחֲזוֹתָם עַל טַמָּא מֵת לְטַהֵרוֹ, שֶׁהִנִּיחָה כִּשְׂהִיא מְגוֹלָה, וְכָא וּמְצָאָהּ
 56 מְכוּסָה, מְמָאָה, וּמְטַמָּאִים בְּנִיגְעָתָם אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין, שְׂאֲנִי אוֹמַר
 57 לְחוּשׁ שְׂמָא אָדָם טַמָּא נִכְנָם לְשֵׁם, וְכִיפָּה אֵת הַצְּלוּחִית וְאִגַּב כֶּךָ
 58 נִגַּע בָּהּ וְטִימָאָה. וְאִם הִנִּיחָה לְצְלוּחִית זֶה מְכוּסָה וְכָא וּמְצָאָהּ
 59 מְגוֹלָה, אִם אֵין הַצְּלוּחִית תְּלוּיָה בְּאוּרִי וְכֹבֵלָה הוֹלְדָה לְשִׁתּוֹת
 60 מְמָנָה, אוֹ נֶחֱשׂ לְדָבְרֵי רַבָּן גְּמֵלִיאֵל שְׁסוּבֵר שֶׁאָף הַנְּחֹשׁ פּוֹסֵל, אוֹ
 61 שְׂדִירָד בְּה מַל פְּלִילָה וְנִתְעַרַב בְּמִים, בְּכָל אֵלוּ פְּסוּלָה לֹאֲפֵר פְּרָה,
 62 שְׂדִבְרִים אֵלוּ פּוֹסְלִים אֵת הַמִּים מִלְּהוֹזוֹת בְּהֶם עַל הַמֵּת, אוֹלָם אֵין
 63 הַמִּים טַמָּאִים וְאִינָם מְטַמָּאִים, שֶׁאֵין חוֹשְׁשִׁים שֶׁנִּגַּע בָּהּ אָדָם טַמָּא,
 64 כְּפִי שִׁיבּוּאֵר בְּסֻמוֹךְ, וְלִכֵּן אִם נִגְעוּ מִים אֵלוּ בְּאוֹכְלִים וּמִשְׁקִים אֵין
 65 מְטַמָּאִים אוֹתָם. וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי מֵה פְּעָם שֶׁאֵין חוֹשְׁשִׁין
 66 שְׂמָא אָדָם טַמָּא גִּילָה כִּיטוּיָה וְטִימָאָה,

1 חוֹשְׁשִׁין שְׂמָא בְּמְקוֹם נִקְבַּ שְׂהִיָּה בְּפִרִי מְקוֹדָם עַל יְדֵי נֶחֱשׂ, נִקְבַּ
 2 הַצִּיפּוֹר אוֹ הַעֲכָבֵר, וּפְרִי שֶׁנִּשְׁכַּח הַנְּחֹשׁ אֵין אוֹכְלִים מִמֶּנּוּ, מִחֲשֵׁשׁ
 3 שְׂמָא הִטִּיל אֵרֶס בְּפִרִי. וּמוֹכַח שְׁחוֹשְׁשִׁין שְׂמָא בְּמְקוֹם נִקְבַּ נִקְבַּ, וְלֹא
 4 כְּפִי שֶׁסֵּפֵק רַב הוֹנָא בּוֹאֵב שֶׁנְטִיל בְּנֵי מַעִיִּים וְהַחֲזִירִים נְקוּבִים.
 5 אָמַר לִיָּה רַב הוֹנָא לְרַבִּי אַבָּא, מִי קָא מְדַמֵּיִת חֲשֵׁשׁ אִיסוּרָא לְחֲשֵׁשׁ
 6 סְכָנָתָא, הִלָּא סְכָנָה שְׂאֲנִי, שֶׁכֵּן מִחֲמִירִים בְּמְקוֹם שִׁישׁ חֲשֵׁשׁ סִכְנָה
 7 יוֹתֵר מִבְּסֵפֵק אִיסוּר.
 8 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: אָמַר לִיָּה רַבָּא, מָאִי שְׂנָא סִכְנָה מְאִיסוּר, וְהִלָּא כְּלָלִי
 9 הַסְּפִיקוֹת שׁוּיִם בְּשִׁנְיָהֶם, דְּסָפֵק סְכָנָתָא הוֹלְכִים בְּה לְחוּמְרָא, וְסָפֵק
 10 אִיסוּרָא נְמִי הוֹלְכִים בְּה לְחוּמְרָא, וְכִיּוֹן שֶׁלְעַנּוֹן סִכְנָה חוֹשְׁשִׁים שְׂמָא
 11 בְּמְקוֹם נִקְבַּ נִקְבַּ, אָף לְעַנּוֹן אִיסוּר יֵשׁ לְחוּשׁ לְכַךְ.
 12 אֲבִי מִקְשָׁה עַל קוֹשִׁיית רַבָּא: אָמַר לִיָּה אֲבִי, וְלֹא שְׂאֲנִי בִּין
 13 אִיסוּרָא לְסְכָנָתָא – וְכִי אֵין חִילוּק בֵּין סֵפֵק אִיסוּר לְסֵפֵק סִכְנָה, וְהָא
 14 אִילוּ נוֹלַד סָפֵק טוֹמָאָה בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים הַדִּין הוּא שֶׁסְּפִיקוֹ מְהוּר,
 15 וְאֵין חוֹשְׁשִׁים שְׂמָא יֵשׁ שֶׁם טוֹמָא, וְאִילוּ סָפֵק שִׁישׁ בְּמִים מְגוֹלֵץ –
 16 שֶׁנִּשְׂאָרוֹ בְּלִילָה לֹלָא כִּיטוּי, וִישׁ חֲשֵׁשׁ שְׂמָא שְׂתָהּ מֵהֶם נֶחֱשׂ וְהִטִּיל
 17 בְּהֶם אֵרֶס, הַדִּין הוּא שֶׁאֲסוּרִין. הֵרִי שֶׁהַחֲמִירוֹ חֲכָמִים בִּסְפֵק סִכְנָה
 18 יוֹתֵר מִבְּסֵפֵק אִיסוּר.
 19 רַבָּא דוּחָה אֵת פִּירְכַּת אֲבִי: אָמַר לִיָּה רַבָּא, הֵתָם – בִּסְפֵק טוֹמָאָה
 20 שְׁבִרִשׁוֹת הַרְבִּים, הַלְּבָתָא גְּמִירִי לָהּ מְפֻטָּה – אִשָּׁה שֶׁהַתּוֹרָה בְּה
 21 הִבְעֵל שֶׁלֹּא תִסְתֵּר עִם פְּלוּנִי, וְנִסְתַּתְרָה עִמּוֹ, שֶׁאָף שֶׁסֵּפֵק אִם אֵכֵן
 22 נְטֻמָּאָה, אִסְרַתָּה הַתּוֹרָה מִסְּפֵק כִּאֵילוֹ נְטֻמָּאָה וְדָא, וּמוֹזָה לְמַדִּים
 23 שֶׁסֵּפֵק טוֹמָאָה בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים לְהַקֵּל. וְכִךְ לְמוֹדִים, מֵה פוֹטָה אֵינָה
 24 נִאֲסֵרַת אֵלָּא בְּרִשׁוֹת הַיְחִיד, שֶׁהֵרִי רִשׁוֹת הַרְבִּים אֵינוֹ מְקוֹם סֵתֵר,
 25 וְלֹא שִׁיךְ בּוֹ דִּין שֶׁל סְתִירָה, אָף סֵפֵק טוֹמָאָה אֵינוֹ טַמָּא אֵלָּא בְּרִשׁוֹת
 26 הַיְחִיד, אֲבָל בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים סְפִיקוֹ טְהוּר. וְלוֹמְדִים זֹאת מִמָּה
 27 שֶׁהוֹצִיאָה הַתּוֹרָה אֵת אִיסוּר הַסּוּטָה לְבַעֲלָה בְּלִשׁוֹן 'טוֹמָאָה' וְהִיא
 28 נְטֻמָּאָה' (בְּמַדֵּי ה' יג), שְׂבָא לְלַמּוֹד שְׂדִין זֶה שׁוּדָה בְּכָל סֵפֵק טוֹמָאָה,
 29 שְׁבִרִשׁוֹת הַרְבִּים הַסֵּפֵק טְהוּר. וּמִכָּל מְקוֹם אֵין לֶךְ לְלַמּוֹד מִדִּין
 30 הַטוֹמָאָה שֶׁסֵּפֵק אִיסוּר קַל הוּא, שֶׁהֵרִי אֲדַרְבָּה בְּטוֹמָאָה עֲצֻמָּה אֵנוֹ
 31 רואֵה שְׁבִרִשׁוֹת הַיְחִיד הַסֵּפֵק טַמָּא, וְעַל כִּרְחֹךְ מִזֶּה שְׁבִרִשׁוֹת הַרְבִּים
 32 טְהוּר הוּא מְגוֹזֵרַת הַכְּתוּב לְעַנּוֹן זֶה בְּלִבָּד.
 33 הַגְּמָרָא מִקְשָׁה מִמְּקוֹם אַחַר שֶׁהִקִּילוּ חֲכָמִים בִּסְפֵק אִיסוּר יוֹתֵר

המשך ביאור למסכת חולין ליום שלישי עמ' א

13 שכבר היה מחיים, נִקְבַּ הזאב, ואם כן היא טריפה שכאמור נקב
 14 במעיים הדקין הוא אחד מהשמונה עשרה טריפות שבבהמה, או לא
 15 חוששים לזה, ותולים שהזאב הוא שעשה את הנקבים, ובחייה היתה
 16 הבהמה בריאה ללא הנקב, וכשירה היא.
 17 אָמַר לִיָּה רַב הוֹנָא, אֵין חוֹשְׁשִׁין שְׂמָא בְּמְקוֹם נִקְבַּ נִקְבַּ, וְהִבְהַמָּה
 18 מוֹתֵרַת. הֵרִי שְׁסוּבֵר רַב הוֹנָא שְׂכָאֵשׁר נִתְעוּרֵר סֵפֵק בְּטִרְפַּת הַבְּהֵמָה
 19 לְאַחַר הַשְּׁחִיטָה, סוֹמְכִים אֵנוֹ עַל חוֹקֵת הִיתֵר שְׂהִיָּה בְּה קוֹדָם
 20 שֶׁנִּתְעוּרֵר הַסֵּפֵק, וְזוֹ אִם כֵּן כּוֹנְנָתוֹ בְּאוּמְרוֹ נִשְׁחַטָה הֵרִי הִיא בְּחוֹקֵת
 21 הִיתֵר, עַד שִׁיּוּדַע לֶךְ בְּמֵה נִטְרַפָּה'.
 22 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: אֵיתִיבָה – אֵיתִיבָה – אֵיתִיבָה – אֵיתִיבָה – שְׁנִינוּ
 23 בְּרִייתָא, רָאָה צְפוּר הַמְּנַקֵּךְ בְּתַאנְתָּה, וְעַכְבָּר הַמְּנַקֵּךְ בְּאֲבָתִיחִים,
 24

1 מְהוֹ לְאִכּוּל מִבְּשֵׂרָה. תְּמַחָה הַגְּמָרָא: נְטִילָה תָּא לִיתְנָהוּ – הִלָּא אֵינָם
 2 לְפִנְיָנוּ וְלֹא רֵאִינוּ בְּהֶם שׁוּם סִימָן קְלָקוּל, וְאִם כֵּן לֹא נִתְעוּרֵר שׁוּם סֵפֵק
 3 בְּכִשְׁרוֹת הַבְּהֵמָה, וְזֶה הַסֵּתֵפֵק רַבִּי אַבָּא. מִשִּׁיבָה הַגְּמָרָא: אֵלָּא כֶּךָ
 4 שֶׁאֵל רַבִּי אַבָּא, אִם נִקְבַּ הַזּוֹאֵב בְּשִׁינוּ אֵת בְּנֵי הַמַּעִים שֶׁל הַבְּהֵמָה
 5 לְאַחַר שֶׁנִּשְׁחַטָה, מְהוֹ לְאִכּוּל מִבְּשֵׂרָה, שֶׁכֵּן אַחַד מִזְּשׁוּמוֹנֵה עֲשָׂרָה
 6 טְרִיפוֹת שְׁבִבְהֵמָה, הוּא נִקְבַּ בְּמַעִים הַדִּקִּין. תְּמַחָה הַגְּמָרָא אָף עַל
 7 בִּיאוּר זֶה: נִקְבַּ, תָּא קָא חוּיָנָן דְּהוּא נִקְבִּינָהוּ – אִם אֵנוּ יוֹדְעִים
 8 שֶׁהוּא נִקְבַּ, מֵה יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק בּוֹ, הִלָּא רֵאִינוּ שֶׁהוּא נִקְבַּ הוּא שֶׁנִּקְבַּם
 9 וְלֹא הֵיוּ נְקוּבִים בְּחַיִּיה.
 10 אֵלָּא כֶּךָ שֶׁאֵל רַבִּי אַבָּא, בְּנֵי מַעִים שֶׁנְטִלָן הַזּוֹאֵב וְהַחֲזִירִין בְּשִׁתָּן
 11 נְקוּבִין, וְכִשְׂבָא וְהַחֲזִיר הֵיוּ שִׁינוּ בְּתוֹךְ הַנְּקָבִים, מְהוֹ לְאִכּוּל מִבְּשֵׂרָה.
 12 וּמִבְּאַרְתָּ הַגְּמָרָא אֵת צַדְדֵי הַסֵּפֵק: מִי חוֹשְׁשִׁין שְׂמָא בְּמְקוֹם נִקְבַּ

מבספק סכנה, שלא כדברי רבא: **מְתִיב רַב שִׁימִי, שְׁנִינוּ בַּמְּשֻׁנָּה, שְׂרָץ מֵת הַמְּטֵמָא בְּנִגְיעָתוֹ שְׁהִיא בְּפִי הַחֹלְדָּה, וְהַחֹלְדָּה זֶה מְהֻלְכֵת עַל גַּבֵּי בְּכָרוֹת טְהוּרוֹת שֶׁל הַרְּוֹמָה, סָפֵק נִגְעַ הַשְּׂרָץ שֶׁבִּפְּהֵי בְּכָרוֹת, סָפֵק לֹא נִגְעַ, הַדִּין הוּא שֶׁסְּפִיקוֹ מְהוּר אֶפִּילוּ בְּרִשׁוֹת הַיַּחֲדוּ. מִסִּיּים רַב שִׁימִי, וְאִילוּ סָפֵק שִׁישׁ בְּמִים מְגוּלִין הָאֵם שְׁתֵּה מֵהֵם נַחֵשׁ וְהִטִּיל בְּהֵם אֲרֵס אוֹ לֹא, אֲסוּרִין. הָרִי הַשְּׁחָמִירוֹ חֲכָמִים בִּסְפֵק סְכָנָה יוֹתֵר מִבְּסָפֵק אִיסוּר.**

מתרצת הגמרא: **הָתָם נָמִי הִלְכְּתָא גְּמִירִי לֵה מְפֻטָּה –** גם דין זה גזירת הכתוב הוא הנלמד מסוטה, **מֵה פֻּטָּה, שְׁהַחֲמִירָה הַתּוֹרָה בְּסִפְיָקָה, הָרִי הוּא דְּבָר שִׁישׁ בְּהַ דְּעַת לִישָׁאָל, שְׁהָרִי טוֹטָה הִיא אָדָם בְּרִ דְּעַת, וְנִיתֵן לְשֹׂאֵל אוֹתָה אִם נְטֻמָּא אוֹ לֹא, אָף הָקָא נָמִי –** גם כאן בכל ספק טומאה, מחמירים לטמא רק בדבר שיש בו דעת לישאל, **דְּהֵינּוּ שִׁסְפֵק הַטּוֹמָא אִירַע בָּאָדָם שְׁנִיתֵן לְשֹׂאֵל אִם נְטֻמָּא אוֹ לֹא, וְכַגּוֹן שְׁעֵבֵר אָדָם בְּסֻמוֹךְ לְשְׂרָץ אוֹ נְבִילָה וִישׁ סָפֵק אִם נִגְעַ בְּהֵם, אֲבָל כְּכָרוֹת הַלְלוּ שְׁאִין בְּהוֹן דְּעַת לִישָׁאָל, טְהוּרוֹת מְגוּרָת הַכְּתוּב אָף בְּרִשׁוֹת הַיַּחֲדוּ. וּמַכֵּל מְקוּם אִין לְלַמּוּד מִזֵּה לְהַקֵּל בִּסְפֵק אִיסוּר, שְׁדִין מִיּוֹחַד הוּא מְגוּרָת הַכְּתוּב לְעַנּוֹן זֶה בְּלַבַּד וְלֹא לְשֹׂאֵר סָפֵק אִיסוּר.**

הגמרא מוכיחה ממקום אחר שהקילו חכמים בספק איסור יותר מבספק סכנה: **אָמַר רַב אֲשִׁי, תָּא שְׁמַע, שְׁנִינוּ בְּרִייתָא, גְּלוּחִית שְׁמַלְאוּהָ מִים חַיִּים מִן הַמַּעֲיָן כְּדִי לְעַרְבַּ בְּהֵם אֶפֶר פְּרָה אֲדוּמָה וְלַחֲזוֹתָם עַל טֵמָא מֵת לְטַהֵרוּ, שְׁהַנִּיחָה כְּשֶׁהִיא מְגוּלָּה, וְכָא וּמְצָאָה מְכּוּסָה, מְמָאָה, וּמְטֻמָּאִים בְּנִגְיעָתָם אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין, שְׁאֲנִי אוֹמַר לְחוּשׁ שְׁמָא אָדָם טְמָא נִכְנָס לְשֵׁם, וְכִיפָּה אֵת הַצְּלוּחִית וְאִגַּב כֶּךָ נִגַּע בָּהּ וְטִימָאָה. וְאִם הַנִּיחָה לְצְלוּחִית זֶה מְכּוּסָה וְכָא וּמְצָאָה מְגוּלָּה, אָם אִין הַצְּלוּחִית תְּלוּיָה בְּאוּרִי וְכּוּלָּה הַחֹלְדָּה לְשִׁתּוֹת מְמָנָה, אוֹ נַחֵשׁ לְדַבְּרֵי רַבָּן גְּמִלְיָאֵל שְׁסוּבֵר שְׁאָף הַנַּחֵשׁ פּוֹסֵל, אוֹ שְׁיָרֵד בָּהּ מֵל פְּלִילָה וְנַחֲעֵרֵב בְּמִים, בְּכָל אֵלוּ פְּסוּלָה לְאַפֵּר פְּרָה, שְׁדַבְּרִים אֵלוּ פּוֹסְלִים אֵת הַמִּים מִלְּהוֹתָם בְּהֵם עַל הַמֵּת, אוֹלָם אִין הַמִּים טְמָאִים וְאִינָם מְטֻמָּאִים, שְׁאִין חוֹשְׁשִׁים שְׁנַגַּע בָּהּ אָדָם טְמָא, כְּפִי שִׁיבּוּאֵר בְּסֻמוֹךְ, וְלִכְּן אִם נִגְעוּ מִים אֵלוּ בְּאוֹכְלִים וּמִשְׁקִים אִין מְטֻמָּאִים אוֹתָם. וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי מֵה פְּעָם שְׁאִין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא אָדָם טְמָא גִּילָה כִּיסוּיָה וְטִימָאָה,**

חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא בְּמְקוּם נִקְבַּ שְׁהִיא בְּפִרִי מְקוּדָם עַל יַדֵי נַחֵשׁ, נִקְבַּ הַצִּיפּוֹר אוֹ הַעֲכָבֵר, וּפְרִי שְׁנִשְׁכּוּ הַנַּחֵשׁ אִין אוֹכְלִים מִמֶּנּוּ, מַחֲשֵׁשׁ שְׁמָא הִטִּיל אֲרֵס בְּפִרִי. וּמוֹכַח שְׁחוֹשְׁשִׁין שְׁמָא בְּמְקוּם נִקְבַּ נִקְבַּ, וְלֹא כְּפִי שִׁסְפֵק רַב הוֹנָא בּוֹאֵב שְׁנֵטֵל בְּנֵי מַעֲיִים וְהַחֲזִירִים נְקוּבִים.

אָמַר לִיָּה רַב הוֹנָא לְרַבִּי אַבָּא, מִי קָא מְדַמֵּית חֲשֵׁשׁ אִיסוּרָא לְחֲשֵׁשׁ סְכָנָתָא, הִלָּא סְכָנָה שְׁאֲנִי, שִׁכְן מַחֲמִירִים בְּמְקוּם שִׁישׁ חֲשֵׁשׁ סְכָנָה יוֹתֵר מִבְּסָפֵק אִיסוּר.

מקשה הגמרא: **אָמַר לִיָּה רַבָּא, מָאִי שְׁנָא סְכָנָה מְאִיסוּר, וְהִלָּא כְּלָלִי הַסְּפִיקוֹת שׁוּיִם בְּשְׁנִיָּהֶם, דְּסָפֵק סְכָנָתָא הוֹלְכִים בְּהַ לְחוּמְרָא, וְסָפֵק אִיסוּרָא נָמִי הוֹלְכִים בְּהַ לְחוּמְרָא, וְכִיּוֹן שְׁלַעֲנִין סְכָנָה חוֹשְׁשִׁים שְׁמָא בְּמְקוּם נִקְבַּ נִקְבַּ, אָף לְעַנּוֹן אִיסוּר יֵשׁ לְחוּשׁ לְכַךְ.**

אבוי מקשה על קושיית רבא: **אָמַר לִיָּה אֲבִי, וְלֹא שְׁאֲנִי בִין אִיסוּרָא לְסְכָנָתָא –** וכי אין חילוק בין ספק איסור לספק סכנה, **וְהָא אִילוּ נוֹלַד סָפֵק טוֹמָאָה בְּרִשׁוֹת הַרְּבִים הַדִּין הוּא שֶׁסְּפִיקוֹ מְהוּר, וְאִין חוֹשְׁשִׁים שְׁמָא יֵשׁ שֵׁם טוֹמָאָה, וְאִילוּ סָפֵק שִׁישׁ בְּמִים מְגוּלִין –** שנשארו בלילה ללא כיסוי, **וִישׁ חֲשֵׁשׁ שְׁמָא שְׁתֵּה מֵהֵם נַחֵשׁ וְהִטִּיל בְּהֵם אֲרֵס, הַדִּין הוּא שְׁאֲסוּרִין. הָרִי הַשְּׁחָמִירוֹ חֲכָמִים בִּסְפֵק סְכָנָה יוֹתֵר מִבְּסָפֵק אִיסוּר.**

רבא דוחה את פירכת אבוי: **אָמַר לִיָּה רַבָּא, הָתָם –** בספק טומאה שברשות הרבים, **הִלְכְּתָא גְּמִירִי לֵה מְפֻטָּה –** אשה שהתרה בה הבעל שלא תסתר עם פלוני, ונסתתרה עמו, שאף שספק אם אכן נטמאה, אסרתה התורה מספק כאילו נטמאה ודאי, ומוזה למדים שספק טומאה ברשות הרבים להקל. וכך לומדים, **מֵה פֻּטָּה אִינָה נִאֲסֵרֵת אֵלָא בְּרִשׁוֹת הַיַּחֲדוּ, שְׁהָרִי רִשׁוֹת הַרְּבִים אִינּוּ מְקוּם סֹתֵר, וְלֹא שִׁיךְ בּוֹ דִין שֶׁל סְתִירָה, אָף סָפֵק טוֹמָאָה אִינּוּ טְמָא אֵלָא בְּרִשׁוֹת הַיַּחֲדוּ, אֲבָל בְּרִשׁוֹת הַרְּבִים סְפִיקוֹ טְהוּר. וְלוֹמְדִים זֹאת מִמֵּה שְׁהוֹצִיאָה הַתּוֹרָה אֵת אִיסוּר הַסּוֹטָה לְבַעֲלָה בְּלִשׁוֹן 'טוֹמָאָה' וְהִיא נְטֻמָּאָה' (במדבר יג), שְׁבָא לְלַמּוּד שְׁדִין זֶה שׁוּדָה בְּכָל סָפֵק טוֹמָאָה, שְׁבִרִשׁוֹת הַרְּבִים הַסָּפֵק טְהוּר. וּמַכֵּל מְקוּם אִין לֶךְ לְלַמּוּד מִדִּין הַטּוֹמָאָה שֶׁסָּפֵק אִיסוּר קָל הוּא, שְׁהָרִי אֲדַרְבָּה בְּטוֹמָאָה עֲצֻמָּה אֲנִי רואים שברשות היחיד הספק טמא, ועל כרחק מה שברשות הרבים טהור הוא מגזירת היחיד הכתוב לענין זה בלבד.**

הגמרא מקשה ממקום אחר שהקילו חכמים בספק איסור יותר

המשך ביאור למסכת חולין ליום שלישי עמ' א

שכבר היה מחיים, **נִקְבַּ הַזּוֹאֵב, וְאִם כֵּן הִיא טְרִיפָה שְׁכָמוֹר נִקְבַּ בְּמַעֲיִים הַדִּקְדִין הוּא אֶחָד מִהַשְּׁמוּנָה עֶשְׂרֵה טְרִיפוֹת שֶׁבַּהֲמָה, אוֹ לֹא חוֹשְׁשִׁים לָזֶה, וְתוֹלִים שְׁהוֹזָב הוּא שְׁעֵשָׂה אֵת הַנְּקִבִים, וּבַחֲיִיהָ הִיתָה הַבְּהֵמָה בְּרִיאָה לְלֹא הַנְּקֵב, וּכְשִׁירָה הִיא.**

אָמַר לִיָּה רַב הוֹנָא, אִין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא בְּמְקוּם נִקְבַּ נִקְבַּ, וְהַבְּהֵמָה מוֹתֵרֵת. הָרִי שְׁסוּבֵר רַב הוֹנָא שְׁכָאֲשֵׁר נִתְעוּרֵר סָפֵק בְּטְרִיפַת הַבְּהֵמָה לְאַחַר הַשְּׁחִיטָה, סוֹמְכִים אֲנִי עַל חוֹקֵת הִיתֵר שְׁהִיא בְּהַ קוּדָם שְׁנַתְעוּרֵר הַסָּפֵק, וְזוֹ אִם כֵּן כּוֹונָתוֹ בְּאוּמְרוֹ 'נִשְׁחַטָה הָרִי הִיא בְּחוֹקֵת הִיתֵר, עַד שִׁיּוּדַע לֶךְ בְּמֵה נִטְרַפָּה.'

מקשה הגמרא: **אִיתִיבָּה –** איתיה – הקשה רבי אבא לרב הונא, שנינו ברייתא, **רָאָה צְפוּר הַמְּנַקֵּר בְּתַאנְתָּה, וְעַכְבָּר הַמְּנַקֵּר בְּאֲבָטִיחִים,**

מֵהוּ לְאֲכוּל מִבְּשֵׁרָה. תְּמַהָה הַגְּמָרָא: נְטִיל, תָּא לִיתְנָהוּ – הלא אינם לפנינו ולא ראינו בהם שום סימן קלוקל, **וְאִם כֵּן לֹא נִתְעוּרֵר שׁוּם סָפֵק בְּכַשְׁרוֹת הַבְּהֵמָה, וְזֵה הַסְּתַפֵּק רַבִּי אַבָּא. מִשִּׁיבָה הַגְּמָרָא: אֵלָא כֶּךָ שְׁאֵל רַבִּי אַבָּא, אִם נִקְבַּ הַזּוֹאֵב בְּשִׁינּוֹ אֵת בְּנֵי הַמַּעֲיִם שֶׁל הַבְּהֵמָה לְאַחַר שְׁנִשְׁחַטָה, מֵהוּ לְאֲכוּל מִבְּשֵׁרָה, שִׁכְן אֶחָד מִהַשְּׁמוּנָה עֶשְׂרֵה טְרִיפוֹת שֶׁבַּבְּהֵמָה, הוּא נִקְבַּ בְּמַעֲיִים הַדִּקְדִין. תְּמַהָה הַגְּמָרָא אָף עַל בִּיאוֹר זֶה: נִקְבַּ, תָּא קָא חוּיָנָן דְּהוּא נִקְבִּינָהוּ –** אם אנו יודעים שזוהב נקב, מה יש להסתפק בוה, **הִלָּא רִאִינוּ שְׁהוֹזָב הוּא שְׁנַקְבָם וְלֹא הִיוּ נְקוּבִים בַּחֲיָה.**

אֵלָא כֶּךָ שְׁאֵל רַבִּי אַבָּא, בְּנֵי מַעֲיִים שְׁנִמְלָן הַזּוֹאֵב וְהַחֲזִירִין בְּשִׁתָּן נְקוּבִין, וּכְשִׁבָא וְהַחֲזִיר הִיוּ שְׁנִינוּ בְּתוֹךְ הַנְּקִבִים, מֵהוּ לְאֲכוּל מִבְּשֵׁרָה. וּמַבֵּרֵת הַגְּמָרָא אֵת צַדְדֵי הַסָּפֵק: מִי חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא בְּמְקוּם נִקְבַּ